

Ελεύθερη ανακοίνωση

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΧΕΙΑ ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Λαμαί Εσμεράλντα, Μαία, Απολλώνειο Ιδιωτικό Νοσοκομείο Λευκωσία

Μωραΐτου Μάρθα, Μαία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Προϊσταμένη Τμήματος Μαιευτικής, ΣΕΥΠ, Αλεξάνδρειο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης

Καλογιάννη Βαλεντίνα, Μαία-Προϊσταμένη, Απολλώνειο Ιδιωτικό Νοσοκομείο Λευκωσία

Γαλανάκης Μιχάλης, Ph.D. Οργανωτικός Ψυχολόγος

Εισαγωγή

Η κατάθλιψη είναι μια κατάσταση παθολογικής θλίψης που συνοδεύεται από:

- (α) σημαντική μείωση του αισθήματος της προσωπικής αξίας
- (β) επώδυνη συνείδηση της επιβράδυνσης των νοητικών, ψυχοκινητικών και οργανικών λειτουργιών (Κλεφτάρας, 1998).

Οι γυναίκες υποφέρουν από καταθλιπτικά συμπτώματα σε υψηλότερα ποσοστά από ότι οι άνδρες (Bebbington, 1998. Κλεφτάρας, 1998) και με υψηλότερη ένταση κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής ζωής (25-44 χρόνων) (Wisner, Gelenberg, Leonard, Zarin, & Frank, 1999).

Η καταθλιπτική συμπτωματολογία ταλαιπωρεί τις γυναίκες και κατά την περίοδο της μετάβασης τους στη μητρότητα, συχνά η εγκυμοσύνη και ο τοκετός θεωρούνται από μόνα τους επαρκώς αγχογόνα γεγονότα, που μπορούν να οδηγήσουν σε κατάθλιψη (Areias, Kumar, Barros, & Figueiredo, 1996).

Σύμφωνα με το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο των Ψυχικών Διαταραχών της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Εταιρείας (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, DSM-IV, American Psychiatric Association, 1994) η Επιλόχεια Κατάθλιψη είναι ένα μείζον καταθλιπτικό επεισόδιο το οποίο επισυμβαίνει εντός τεσσάρων εβδομάδων από τον τοκετό.

Η Επιλόχεια Κατάθλιψη είναι μια συχνή και σοβαρή νόσος που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή τόσο της μητέρας όσο και του παιδιού. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι υποδιαγνώσκεται αφού η ασθενής συχνά δεν αναζητά ψυχολογική βοήθεια. Για αυτό, είναι εξαιρετικής προληπτικής σημασίας η αναγνώριση της Επιλόχειας Κατάθλιψης από τους επαγγελματίες υγείας, που έρχονται σε επαφή με τη γυναίκα την περίοδο αυτή (όπως οι μαίες, οι γυναικολόγοι, οι παιδίατροι κ.α.) και η έγκυρη και αποτελεσματική θεραπεία της διαταραχής (Μωραΐτου, 2004β. Σταμούλη, 2000). Η επιλόχεια κατάθλιψη αναγνωρίστηκε οριστικά με την κλασική μελέτη του Pitt (1968) σε νοσοκομείο του Λονδίνου. Τη μελέτη του Pitt ακολούθησε η μελέτη της Dalton (1971) που αναφέρει ποσοστό 34% ήπιας ή προσωρινής κατάθλιψης (Dalton 1971). Η μελέτη της επιλόχειας κατάθλιψης στην Ελλάδα ξεκίνησε από τη Δραγώνα (1989). Στη μελέτη των Κρητικού, Μωρογιάννη και Λώλη (1996) κατά την πρώτη εβδομάδα της λοχείας, το ποσοστό ήταν μεγαλύτερο του 50%. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ότι το ενδιαφέρον για τη μελέτη της επιλόχειας κατάθλιψης στην Ελλάδα αυξάνει ολοένα. Όμως καμία μελέτη δεν έχει πραγματοποιηθεί στην Κύπρο προκειμένου να διαπιστώσει τα ποσοστά της κατάθλιψης και τους παράγοντες που πιθανόν συνδέονται με την διαταραχή και να τα συσχετίσει με τα ανάλογα της Ελλάδας και της διεθνούς βιβλιογραφίας.

Οι **σκοποί** της παρούσας μελέτης ήταν:

- α) να υπολογιστεί το ποσοστό των νέων μητέρων στην Κύπρο οι οποίες είχαν αυξημένες πιθανότητες να εμφανίσουν επιλόχεια κατάθλιψη.
- β) να διαπιστωθεί η συσχέτιση της επιλόχειας κατάθλιψης με μαιευτικούς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες.

Μέθοδος

Δείγμα

Το δείγμα αποτέλεσαν 225 λεχωίδες που νοσηλευόταν μετά τον τοκετό τους, σε Ιδιωτικό Μαιευτήριο της Λευκωσίας. Κριτήριο επιλογής πέρα από την εθελοντική ανώνυμη συμμετοχή αποτελούσε η καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας. Από τις 225 λεχωίδες του δείγματος οι 220 ήταν Ελληνίδες και οι 5 άλλων εθνικοτήτων.

Μέσα συλλογής δεδομένων

Για την καταγραφή των δημογραφικών στοιχείων και των στοιχείων ατομικού και μαιευτικού ιστορικού, που χρησιμοποιήθηκε σε προηγούμενες μελέτες στην Ελλάδα. Το Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS) είναι ένα εργαλείο αυτό-αναφοράς ειδικά κατασκευασμένο για τη μέτρηση καταθλιπτικών συμπτωμάτων σε γυναίκειο πληθυσμό μετά τον τοκετό (Cox, Charman, Murray, & Jones, 1996).

Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν στις λεχωίδες μεταξύ 4-5 μέρας της λοχείας κατά την παραμονή τους στο μαιευτήριο. Οι γυναίκες απαντούσαν μόνες τους το ερωτηματολόγιο και δόθηκαν διευκρινίσεις όταν ζητήθηκαν. Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν στις λεχωίδες σε απογευματινές ώρες που δεν υπήρχε επισκεπτήριο και ιατρική επίσκεψη. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε κατά το διάστημα από το Μάρτιο του 2008 μέχρι το Φεβρουάριο του 2009.

Αποτελέσματα

Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS vol.14. Ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι το 14.2% των γυναικών του δείγματος διέτρεχαν υψηλό κίνδυνο να παρουσιάσουν επιλόχεια κατάθλιψη. Ως προς το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα τα επίπεδα επιλόχειας κατάθλιψης συσχετίστηκαν με την ηλικία, με το μορφωτικό επίπεδο, με το επάγγελμα, με τον αριθμό παιδιών στην οικογένεια, με το αν ο τοκετός ήταν προγραμματισμένος ή όχι, με την ύπαρξη προηγούμενων σοβαρών προβλημάτων υγείας, με τον βαθμό συμπαράστασης από τον σύντροφο (1-5), με τον βαθμό συμπαράστασης από το στενό φιλικό και οικογενειακό περιβάλλον (1-5), με την προϋπαρξη ψυχοπαθολογίας πριν ή κατά την διάρκεια της κύησης, με την εμφάνιση επιπλοκών κατά την κύηση, με τον τρόπο τοκετού (φυσιολογικός ή καισαρική) και με το φύλο του νεογνού. Με βάση τα αποτελέσματα αυτών διαπιστώθηκε ότι η επιλόχεια κατάθλιψη επηρεάζεται από την πρότερη ψυχοπαθολογία της νέας μητέρας και από την ψυχοπαθολογία κατά την διάρκεια της κύησης.

Συζήτηση

Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να προσεγγίσει την επιλόχεια κατάθλιψη στον κυπριακό πληθυσμό και να προσπαθήσει να αναδείξει την κατανομή του ως προς το φαινόμενο καθώς και την επίδραση συγκεκριμένων κοινωνικοοικονομικών και άλλων μαιευτικών μεταβλητών σε αυτό.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το ποσοστό των κυπρίων λεχωίδων με συμπτώματα επιλόχειας κατάθλιψης ήταν 14,2%. Το ποσοστό αυτό ανάλογο με τα ποσοστά της διεθνούς βιβλιογραφίας που αναφέρει διακύμανση από 10% μέχρι 53%. Όμως είναι χαμηλότερο από το ποσοστό επιλόχειας κατάθλιψης σε Ελληνίδες λεχωίδες σε άλλες σύγχρονες ή παλαιότερες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σε Ελληνικό πληθυσμό.

Η ερμηνεία που προτείνουμε είναι ότι ίσως η επιλόχεια κατάθλιψη διαθέτει κυρίως βιολογικό υπόβαθρο και αναπτύσσεται γύρω από μια μοναδική εμπειρία στην ζωή κάθε γυναίκας η οποία βιώνεται κατά κύριο λόγο από εκείνη και στην οποία οι σημαντικοί άλλοι παραβρίσκονται σαν εξωτερικοί παρατηρητές και όχι ως άμεσα μετέχοντες. Οι ερευνητές του φαινομένου στο μέλλον θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στην

αναζήτηση νέων μεταβλητών που ενδεχομένως να επηρεάζουν την επιλόχεια κατάθλιψη όπως είναι η κληρονομικότητα, η βίωση επιλόχειας κατάθλιψης στη μητέρα της νέας μητέρας, η ύπαρξη ψυχοπαθολογίας στο στενό οικογενειακό περιβάλλον, το κάπνισμα, η σωματική άσκηση και η ψυχολογική ανθεκτικότητα.